

dolgozni az új Magyarorszáért? Ha Önök mindnyájan baloldaliak, kerüljék el a torzsalkodásokat, és egy baloldali program alapján álljanak össze. Ennek első feltétele, hogy szakítson a denunciókkal. Faragó Rezső cikkéből a vak is láthatja, hogy hová tartozik. Az igazság, legalább is ebben a vonatkozásban, Szász Béla oldalán van.

Szívélyes üdvözzellet."

² Argentínai magyar lapok. Székely Buenos Airesben élt.

³ Nem feltételezhetjük Havasról, hogy leveleket rejtett el Károlyi elől; tudjuk, hogy Károlyi nem szokott minden levélre válaszolni, noha Jászi és más hívei sokszor figyelmeztették, hogy egy mozgalom vezére nem engedheti meg magának, hogy hívei leveleit válasz nélkül hagyja. Nyilván azért olyan haragos, mert találva érezte magát.

⁴ Semsey Andor gróf, a Buenos Aires-i magyar követség titkára, első beosztottja a diplomáciai kapcsolat megszűnése után kilépett a szolgálatból, Argentínában maradt, és ott élt haláláig. Károlyi csak mint gyermeket vagy ifjút ismerhette, bár többszörösen rokona volt: anyja Károlyi unokatestvére, egyik nagyanyja Károlyi lány, felesége pedig Károlyi László és Apponyi Franciska leánya.

⁵ A szép lelkek találkoznak (francia).

24. MOHOLY-NAGY LÁSZLÓ KÁROLYI MIHÁLYHOZ

(Chicago, 1945. február 28.)

Dear Mr. President:

I am sure you must have been disappointed because we have not been keeping a more thorough contact with you by mail, as you justly expected we should. The difficulty is, however, that we are not professional politicians, whose entire time is given for that purpose. Organizing conferences and mass meetings in our spare time is the maximum that we can do, and at least we have a good conscience that we have worked with our best abilities for that.

You may know the confidence of my friends here in Chicago made me chairman of the group and after long hesitation I accepted this position, as not belonging to any party, I thought I would be able to act as a mediator. I think that my belief was justified. In these few years I have been able to reduce the animosity and mistrust of one group to another, though I do not believe that I should overestimate this. The process is slow.

You have most probably received messages about the Conference of the National Directors of the Hungarian-American Democratic Council and about the unity relief action. There is apparently a great desire among the Hungarian groups for a unity move, but the development is rather slow because of the essential differences in the political views of the different sections, particularly in the estimation of social and economic problems.

In fact there was some dissenting opinion about the proposition to sit down at one table with formerly outspoken Horthy supporters, such as Eördögh¹ etc., even if it is in behalf of such a splendid cause as the Hungarian relief.² My attitude was to give the opposition opportunity to air their views and that we must evaluate them as the possible future leadership if the collaboration will turn out to be a mistake. In this way we achieved some harmony. The overwhelming majority approved the attempts for the relief coalition which I feel will be pursued from now on by many, especially by our New York friends, in other ways, too. I would like to know how you see the situation yourself. Will such a collaboration strengthen or weaken your efforts in keeping good friendship with the neighbors of Hungary?

You may be assured that the people with whom I work in Chicago have the greatest admiration for you and for your work toward a democratic Hungary. Seeing that your program is accepted by the provisional government of Hungary, we all hope that their efforts will be fortified with your presence there. Our group voted to send to you \$ 100.00. However, we cancelled the order as we hear with pleasure that your position is sufficiently consolidated now and that you have no immediate need for financial help from this country. Can we take this as a sign that your leadership has been officially recognized?

The other day one of my English friends sent me Pálóczi's book on Hungary. Though I have not had time yet to read the book, I read your introduction and was deeply touched. It is a historic document!

Please convey our best wishes to your wife and associates and accept our heartiest greetings yourself.

Yours very sincerely³

PIL 704. f. 81. ó. e. (eredeti)

*

Tisztelt Elnök úr,

Ön bizonyára neheztel ránk, amiért nem tartottunk Önnel a posta útján szorosabb kapcsolatot, amint azt Ön jogosan elvárhatta volna. Mi azonban nem vagyunk hivatásos politikusok, akiknek minden ideje e célt szolgálja, és ez okozza nehézségeinket. A legtöbb, amit megtehetünk, hogy szabadidőnkben konferenciákat és népgyűléseket szervezünk, és jó lelkiismerettel mondhatom, mindent elkövettünk e célok érdekében, amit csak tudtunk.

Ön bizonyára tudja, hogy chicagói barátaim bizalma engem tett meg csoportunk elnökének, és hosszas habozás után elfogadtam e pozíciót, mert nem tartozván semmiféle párthoz, úgy gondoltam, képes leszek a közvetítő szerepére. Azt hiszem, e reményem bevált. Ebben a néhány évben redukálni tudtam a különböző csoportok közti ellenségeséget és bizalmatlanságot, bár nem szeretném túlértékelni ebbeli tevékenységemet. Ez egy lassú folyamat.

Minden bizonnyal megkapta az üzeneteket az Amerikai Magyarok Demokratikus Tanácsának országos igazgatói konferenciájáról és az egységes segélyakcióról. Nyilvánvalóan erős a magyar csoportok óhaja az egységes akcióra, de az előrehaladás elég lassú, tekintettel az alapvető különbségekre az egyes szekciók politikai nézetei között, különösen a szociális és gazdasági problémák értékelésében.

Valóban voltak ellenvélemények a javaslatra, hogy üljünk le tárgyalni egy asztalhoz olyanokkal, akik korábban kifejezetten horthysták voltak, mint Eördögh¹ és mások, még oly nagyszerű ügy érdekében is, mint a magyar segély.² Az én álláspontom az volt, adjunk lehetőséget az ellenzéknek véleménye kifejtésére, úgy tekintve őket, mint egy lehetséges jövőbeli vezetőséget, ha az együttműködés tévedésnek bizonyul. Ilyen módon elértünk némi összhangot. A túlnyomó többség elfogadta a törekvést a segélyezési koalícióra, és úgy érzem, most már erre fognak törekedni más, elsősorban New York-i barátaink is, jóllehet más módon. Szeretném tudni, hogy látja Ön ezt a helyzetet. Vajon az ilyen együttműködés segíti vagy gyengíti az Ön erőfeszítéseit, hogy jó barátságot tartson fenn Magyarországnak szomszédaival?

Biztosíthatom Önt, hogy azok, akikkel én dolgozom Chicagóban, a legnagyobb csodálattal tekintenek Önre és munkájára az új, demokratikus Magyarországról. Látva, hogy a magyarországi Ideiglenes Kormány elfogadta az Ön programját, azt reméljük, hogy törekvéseiket erősíteni fogja az Ön otthoni jelenléte. Csoportunk megszavazta 100 dollár küldését Önnek. De töröltük az átutalást, miután örömmel értesültünk arról, hogy az Ön helyzete megfelelően konszolidálódott és nincs sürgős szüksége pénzügyi támogatásra Amerikából. Tekinthejtük ezt mint annak a jelét, hogy hivatalosan elismerték az Ön vezető pozícióját?

A minap egy angol barátom elküldte nekem Pálóczi könyvét Magyarországról. Noha még nem volt időm elolvasni a könyvet, elolvastam az Ön bevezetőjét és mélyen meghatódtam. Ez egy történelmi dokumentum!

Kérem továbbítsa legjobb kívánságainkat feleségének és munkatársainak és fogadja Ön is szívélyes üdvözetünket.

¹ Eördögh Elemér amerikai magyar vezető, 1913-tól a toledói (Ohio) Szent István róm. kat. hitközség plébánosa.

² L. e kötet 11. sz. levelét.

³ A levél az Institute of Design levélpapírján íródott, amely feltünteti az igazgatóság tagjainak nevét és tisztségét, köztük van L. Moholy-Nagy President, Institute of Design - vagyis a Design Intézet Elnöke.

25. KÁROLYI MIHÁLY TÁVIRATA A BRIT SZAKSZERVEZETEK VEZETŐSÉGÉHEZ

(London, 1945. február)

On behalf of the Hungarian Council in Gt. Britain I request you to propose to World Trade Union Conference to extend invitation to Trade Union Movement in liberated Hungary. Free Trade Unions in Hungary with 300 000 members have been the most determined fighters against Germans and reactionary regime. Hungarian Council will be glad to give any information required.

PIL 704. f. 129. ó. e. (másolat)

*

A Nagy-britanniai Magyar Tanács nevében kérem, javasolják a Szakszervezetek Világkonferenciájának, terjesszék ki a meghívást a felszabadított Magyarország szakszervezeti mozgalmára. A Magyarországi Szabad Szakszervezetek 300 000 tagjukkal a legelszántabban harcoltak a németek és a reakciós rezsim ellen. A Magyar Tanács szívesen megad minden szükséges információt.

26. WALTER CITRINE TÁVIRATA KÁROLYI MIHÁLYHOZ

(London, 1945. február)

Dear Sir

With reference to your telegram received this morning, you will probably have observed from the newspapers this morning that an invitation has been extended to the Trade Unions in Hungary.

Yours faithfully

Walter Citrine
General Secretary

PIL 704. f. 81. ó. e. (távirat)

*

Tisztelt Uram,

Ma reggel érkezett távirata tárgyában, ön bizonyára látta már a ma reggeli lapokban, hogy a magyarországi szakszervezetek meghívást kapnak.

Az Ön

Walter Citrinje
főtitkár